

F. t. l. om friskoler og private grundskoler m. v.

I lovforslaget bestemmes flere steder, at nærmere regler kan eller skal udarbejdes af undervisningsministeren. Det er tanken at vedkommende organisationer og myndigheder inddrages i forhandlingerne i forbindelse med udarbejdelse af disse regler.

I bilaget til lovforslaget sammenholdes de gældende bestemmelser i friskoleloven med formuleringen efter lovforslaget.

Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Lovforslaget forventes ikke at medføre merudgifter for staten, bortset fra en forhøjelse af bevillingen til fripladstilskud og indførelse af en støtteordning til kostelever.

For kommunerne, der i henhold til lov nr. 338 af 19. juni 1974 om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kursus (bidragsloven) betaler hovedparten af de offentlige tilskud, skønnes der ikke at blive merudgifter, idet bestemmelserne om elevtal sammenholdt med de regler, der agtes fastsat om lærerskematimestyring vil medføre besparelser, som forventes at kunne dække merudgifterne til specialundervisningen og fritidsundervisningen. For så vidt angår specialundervisning har den med ministeriets godkendelse faktisk hidtil fundet sted i betydeligt omfang.

Lovforslaget forventes ikke at ville medføre væsentlige administrative konsekvenser.

I den gældende friskolelovs § 1 er det da også bestemt, at friskolerne og de private grundskoler inden for 1.-9. klassetrin skal give en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og i lovens § 11 er det fastsat, at ansvaret herfor påhviler skolens forældre-kreds. Dette sidste er nærmere præciseret således, at forældrenes ansvar for, at undervisningen står mål med folkeskolens, omfatter »alle folkeskolens fag«, hvorimod det offentlige tilsyn med skolernes undervisning efter lovens § 10 er begrænset til elevernes standpunkt i »skriftlig og mundtlig dansk, skrivning og regning/matematik«. Loven synes således at forudsætte, at de private skoler principielt skal tilbyde en undervisning, der dækker *hele folkeskolens fagkreds*.

Spørgsmålet er imidlertid, om denne forudsætning længere lader sig opretholde. Allerede under den tidligere gældende folkeskolelov og friskolelov har det i praksis vist sig vanskeligt at fastholde et krav om, at de private skoler skulle gennemføre undervisning i alle folkeskolens fag. Man har således altid anset det for at være en privat skoles ret at undlade undervisning i kristendomsundskab. Selv bortset herfra kan det næppe antages, at en hvilken som helst privat skole skal tilbyde *alle* de fag, som er obligatoriske for eleverne i folkeskolen. Og for de frivillige fags vedkommende er det uden for enhver tvivl, at der kun kan være tale om en begrænset forpligtelse, så meget mere som den enkelte folkeskole heller ikke er forpligtet til at tilbyde sine elever alle de frivillige fag, som kan tilbydes inden for folkeskolen som helhed. Dette sidste er blevet særlig klart efter udvidelsen af undervisningspligten og gennemførelsen af den nye folkeskolelov.

På den anden side må det fastholdes, at en privat skoles undervisningstilbud ikke kan indskrænkes til de særlige fag, der er omfattet af det offentlige tilsyn efter lovens § 10. En sådan begrænsning ville ikke være forenelig med det for folkeskolen opstillede overordnede mål, hvorefter skolen bl. a. gennem sin undervisning skal medvirke til de enkelte elevers *alsidige* udvikling. De private skoler må derfor tilbyde undervisning inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, herunder også orienteringsfagene, det praktisk-musiske fagområde og idræt (legemsøvelser). Det afgørende i denne henseende må være, om den enkelte private skole ud fra en helhedsvurdering af dens samlede undervisningstilbud giver eleverne de samme muligheder for en alsidig personlig udvikling og kundskabstegnelse, som hvis de havde gået i den offentlige skole.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1. Skolerne og deres oprettelse.

Til § 1.

Efter grundlovens § 76 skal undervisningspligten frit kunne opfyldes enten i folkeskolen eller ved en undervisning, der »står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen«.

I folkeskolelovens § 33 er det i tilslutning hertil fastsat, at børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en anerkendt privat realskole eller gymnasieskole, i en statsskole eller i en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i friskoleloven, ikke skal deltage i folkeskolens undervisning. Det er herved forudsat, at den undervisning, eleverne således modtager uden for folkeskolen, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.